

HET AFSCHEID VAN DEZE LEGENDARISCHE PERSOON VOELT ZWAAR, MAAR ER IS OOK VERLICHTING

modern ogende kliniek, met naar verluidt een Amerikaanse eigenaar. Hoog gespecialiseerd. Ons tijdloze gevoel maakt dan plaats voor het besef dat de Spaanse dokter, die veel geduld oefent bij ons bezoek, misschien nog het nodige met Johan wil bespreken. Spanje overigens kent niet langer, zoals bij ons nog wel bestaat, het fenomeen van aan huis bezoekende dokters. Dat versterkt alleen maar ons besef dat wij de twee vanaf nu weer alleen moeten laten. De intensiteit laten wij meer tellen dan de duur van het samenzijn. Het afscheid uit de biotoop van deze legendarische persoon voelt zwaar, maar door hoe Johan is, is er ook verlichting. Het afscheid is innig.

Wij geven aan er zelf wel uit te komen, maar dan neemt de Spaanse dokter de lead. Hij zal ons uitgeleide doen. Ons naar de uitgang begevend, onderwijl achterom kijkend en zwaaiend, en Johan die ons nakijkt, scheppen wij afstand in wat wij nog lang zouden willen vasthouden, gezegend het moment, *un momento dado*.

Beneden in de deuropening zeg ik tot slot tegen mijn Spaanse collega nog: "Wij zullen voor hem bidden." En zegde terug: "Dat zal hij nodig hebben." Toen werd het ijsig stil.

Jos Benders
www.josbenders.nl

Johan legt uit dat er in het weekend iets is voorgevallen waardoor hij niet in de gelegenheid was om opnieuw te telefoneren. Daarbij niets verbloemd in zijn uitleg. Die is persoonlijk van aard, en blijft daarom dicht bij mijn hart, aldaar opgeborgen. Wij spreken diepzinnig medisch. Hij reikt naar een envelop die rust midden op tafel, om een brug te slaan naar zijn Spaanse gast naast hem. Wiens persoon ons intrigeert, maar die wij nog niet kennen. Na het openleggen van de envelop, ontvouwt hij van de inhoud een bijlage. De foto van zijn werkbezoek aan de Stichting Service Médical in 2005. De plaat kan Johan overduidelijk bekoren. Is het de sprankeling die er vanaf straalt? Later zou de foto, van sportfotograaf Tonny Strouken, de cover sieren van een jaarverslag van een landelijke loterij, tevens doneer partner van Cruijff's Foundation en ook een tijdlang zijn te bewonderen in een Amsterdams museum, bij een aan de maestro opgedragen tenstoonstelling. Johan draagt aan dat acute hulpverlening in de sport mijn werk is.

Màs que un médico

De gast en wij worden in versneld tempo amigos. Zijn naam is dr. Tramullas, voormalig dokter van het eerste elftal van Barça. Bij het uitspreken van de naam van zijn opvolger dr. Pruna, met wie wij goed bekend zijn, is de band een feit. De Barça dokters zijn *màs que un médico*. De dame van het eerste moment brengt ons smakelijke koffie. Johan is ouderwets onderhoudend, switched met gemak van onderwerp en kijkt zijn gasten uitnodigend aan. Hij toont ondanks zijn ziek-zijn belangstelling, voegt ook toe. Over het omgaan met tegenslagen. "Ik heb altijd geleefd met het besef dat als het ene niet lukte, het wel op een andere manier kon. Meerdere mogelijkheden." Opnieuw kijkt Johan naar de asperges en vraagt: "Wat krijg je hiervoor...?" Lief. "Uiteraard niks Johan, dit is ons cadeautje voor jou." Hij kijkt de tuin in, waar één van zijn kleinkinderen, een stevig geschapen jongmens, opduikt. Ook een van zijn dochters komt langs. "Jordi is onderweg vanuit Israël", vernemen wij van vader Johan. In de kijkrichting van de tuin ligt, iets hoger gesitueerd, op werkelijk steenworp, de kliniek waar hij wordt behandeld. Gespecialiseerd in zijn aandoening. Johan kijkt hoopvol naar de buitenste contouren van de

Kinderen zorgen voor een blije Johan Cruijff. Vóór hem op de berijdersplaats de schrijver van dit artikel · Foto: Tonny Strouken

Johan zelf, maar ik evenmin, beseften dat het einde zo snel zou komen. Negen dagen voor zijn overlijden bracht ik hem asperges, van Limburgse bodem. Hij was er dol op. Wij dronken koffie, deelden empathie en zoenden elkaar bij het afscheid, dat naar korte tijd later bleek, voor eeuwig zou zijn...

EEN INNIGE MAALTIJD

Tekst: Jos Benders · Arts - Journalist

In de familiekamer, annex keuken, in een rijkelijk met daglicht aangeschenen erker, zit Johan. Aan een ovale tafel. Al over zijn schouder kijkt hij ons tegemoet. Naast hem aan tafel, een mannelijke gast. Met Spaans uiterlijk. Die wij later zullen leren kennen. Na een korte, maar hartelijke begroeting, overhandig ik Johan een presentje: Limburgse asperges, eerste oogst. Schepper van het idee was hijzelf, tien jaar geleden!

Barcelona, dinsdag, 15 maart 2016 - Op weg naar het huis van de maestro. Per auto. Wij krijgen huisnummer 88 in het vizier en draaien dichterbij. In deze loverrijke buurt, vlakbij een kruispunt, woont Johan met zijn familie Cruijff. Het huis heeft iets weg van een burgemeesterswoning. Fraai vierkant, symmetrische stijl, imponerend ook, door zijn front dat loodrecht gepast staat op de binnenste stoeprand. Mediterrane tint. Wij bellen aan. Een vrouwenstem spreekt per intercom. In het alhier gebezigde lexicon antwoordt mijn Spaanse metgezel Rosa op gepaste wijze. Waarin duidelijk wordt dat de dame komt opendoen. Gespannen wachten wij *el momento dado* af. Bij het deur open draaien, is de stem in ornaat, met schort. De vriendelijke dame is in balans met discretie, ze is van middelbare leeftijd. Niet Danny. De deur houdt ze diplomatiek op gepaste ouverture, meer kier dan open. Ze

past zelf redelijk nauw tussen deur en kozijn. Rosa licht toe dat meneer Cruijff jongstleden vrijdag de voice mail van ondergetekende insprak. Met daarbij de mededeling dat hij zondagavond of maandagmorgen opnieuw zou bellen. Het is nu dinsdag. De dame antwoordt in volmondig Spaans maar met licht gedempte toon: "Het gaat vandaag iets minder met meneer Cruijff." Daarom zal ze onze komst eerst aan hem voorleggen. Het zal een minuut of wat duren.

Gek op het witte goud

Dan verschijnt ze opnieuw in de deuropening. "Kom maar", zegt ze. In haar voetspoor nemen wij de korte trap die naar een verhoogd binnenste van de hal leidt, waarna wij direct links de hoek omgaan. Naar de familiekamer. Vanaf het moment van binnenkomst kijkt Johan ons over zijn rechter schouder aan. Aan tafel neemt hij de draagtas dankbaar in ontvangst, gevuld met het witte goud

en hij blikte een moment naar de ranke staven. Een week eerder had ik aan Johan per aangereikte post geschreven dat ik bij asperges verrukt ben van hun genezende werking. Farmaceuten zouden om redenen van gewin, deze inborstige kwaliteit van de witte groente alsmaar hebben ontkend, in ieder geval nooit opgemerkt. In Spanje is op deze dag het witte goud nog niet te koop. In Limburg zijn de telers dan al een week lang aan het steken. Ik pende Johan over de mooie herinnering aan hem, waarbij wij in 2006 een samenwerking smeedden met zijn Foundation. Heel wat keren daarna zouden wij de ambulances leveren, ter bescherming van zijn Open dagen in het Olympische stadion. Bij die gelegenheid bezocht Johan in Maastricht mijn hulpverleningsorganisatie en onderweg met de auto daarheen vertelde hij mij op de achterbank 'gek op asperges' te zijn... En nu zijn wij in zijn midden.

CASA JOHAN LAATSTE RESTJE VAN ZIJN AARDSE BESTAAN
In Barcelona staat een huis... En in dat huis woonde Johan Cruijff.

Johan beleefde in deze Casa de beste jaren van zijn leven, schril contrast met een levensavond die zwaar belast was. Want hier moest Neerlands beste voetballer aller tijden zijn leed torsen, toen eenmaal vaststond dat hij ernstig ziek was. Met de recente verkoop van dit huis verdampt het laatste restje aandenken aan Cruijff's Barcelona tijd die hem in de Catalaanse hoofdstad de eeuwige heldenstatus bezorgde. Jos Benders, die met Cruijff een speciale band onderhield, bewaart aan dit huis kapitale herinneringen. Omdat hij hem bezocht vlak voor het ontslapen uit dit aardse bestaan.